

Bruksela, 1 czerwca 2017 r.
(OR. en)

9901/17

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2015/0287 (COD)

JUSTCIV 137
CONSOM 246
DIGIT 157
AUDIO 84
DAPIX 224
DATAPROTECT 111
CULT 83
CODEC 968

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Rada
Nr poprz. dok.:	9641/17 + ADD 1
Nr dok. Kom.:	15251/15
Dotyczy:	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych (pierwsze czytanie) – Podejście ogólne

I. WPROWADZENIE

Wniosek Komisji dotyczący dyrektywy w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych (zwanej dalej „proponowaną dyrektywą” lub „dyrektywą”) został przedłożony 9 grudnia 2015 r.¹ jako część „Strategii jednolitego rynku cyfrowego dla Europy”.

Podstawą prawną wniosku jest art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a zatem wniosek podlega zwykłej procedurze ustawodawczej.

¹ Dok. 8672/15.

Celem proponowanej dyrektywy jest przyczynienie się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez wprowadzenie bardziej zharmonizowanych ram unijnych przepisów prawa zobowiązań w zakresie umów między przedsiębiorcą a konsumentem o dostarczanie treści cyfrowych i usług cyfrowych, w szczególności przepisów dotyczących środków ochrony prawnej przysługujących konsumentom z tytułu braku zgodności lub niedostarczenia treści cyfrowych lub usług cyfrowych. Proponowana dyrektywa ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów oraz zwiększonej pewności prawa z myślą o zbudowaniu większego zaufania wśród europejskich konsumentów przy zakupach transgranicznych oraz o ułatwieniu przedsiębiorstwom, w szczególności małym i średnim przedsiębiorstwom („MŚP”), prowadzenia sprzedaży w całej UE.

Rada (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) przeprowadziła debaty orientacyjne na temat tego wniosku w marcu (dok. 6150/16), w czerwcu (dok. 9768/16) i w grudniu 2016 r. (dok. 14827/16). Sprawozdanie z postępu prac przedstawiono Radzie (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) w marcu 2017 r. (dok. 7429/17).

27 kwietnia 2016 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął opinię w sprawie proponowanej dyrektywy.

Prezydencja maltańska dostrzega, jak istotne jest to *dossier* w ramach strategii jednolitego rynku cyfrowego, która również jest dla Rady priorytetem.

W oparciu o wytyczne polityczne zatwierdzone przez Radę (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) w czerwcu 2016 r. (dok. 9768/16) i wyniki debaty orientacyjnej na forum Rady (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych), która odbyła się w grudniu 2016 r., Grupa Robocza ds. Prawa Cywilnego (prawo zobowiązań) kontynuowała intensywne obrady nad proponowaną dyrektywą.

W świetle istotnych postępów w rozmowach na forum Grupy Roboczej ds. Prawa Cywilnego (prawo zobowiązań) prezydencja jest zdania, że możliwe jest teraz wypracowanie podejścia ogólnego w sprawie tekstu artykułów i szeregu istotnych motywów proponowanej dyrektywy. Chociaż – jak się wydaje – wyłania się szerokie porozumienie co do tekstu artykułów i wybranych motywów przyszłej dyrektywy w brzmieniu przedstawionym w addendum 1 do niniejszej noty, pozostałe motywy będą dalej omawiane i zostaną sfinalizowane tak szybko, jak to będzie możliwe, po zatwierdzeniu podejścia ogólnego przez Radę.

W dniu 31 maja 2017 r. Coreper wyraził ogólne poparcie dla kompromisu przedstawionego przez prezydencję (główne elementy pakietu kompromisowego są przedstawione w załączniku do niniejszej noty) i postanowił przedłożyć pakiet kompromisowy w wersji przedstawionej w addendum 1 do niniejszej noty na forum Rady (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) w dniach 8 i 9 czerwca 2017 r. do zatwierdzenia jako podejście ogólne Rady.

Elementy tego tekstu kompromisowego należy postrzegać jako ogólny pakiet, który ma na celu ustanowienie wyważonego systemu zapewniającego wysoki poziom ochrony konsumentów i stworzenie przedsiębiorcom unijnym środowiska przyjaznego dla biznesu. Tekst kompromisowy ustanawia także delikatną równowagę między różnymi stanowiskami państw członkowskich.

II. PODSUMOWANIE

Ponieważ ważne jest utrzymanie tej delikatnej równowagi, Rada proszona jest o:

- a) zatwierdzenie – jako pakietu kompromisowego – projektu podejścia ogólnego w wersji przedstawionej w addendum 1 do niniejszej noty;
- b) odnotowanie faktu, że pozostała część motywów zostanie sfinalizowana na szczeblu technicznym jak najszybciej po posiedzeniu Rady; oraz
- c) odnotowanie faktu, że tekst ten będzie stanowił postawę do negocjacji z Parlamentem Europejskim pod kątem porozumienia w pierwszym czytaniu.

KLUCZOWE ELEMENTY PAKIETU KOMPROMISOWEGO**A. Zakres*****a) Dane osobowe***

Dostrzegając wzrost wartości danych osobowych w nowoczesnych modelach działalności gospodarczej, już od początku negocjacji powszechnie uznawano, że konsument powinien mieć prawo do umownych środków ochrony prawnej z tytułu braku zgodności lub niedostarczenia nie tylko na podstawie umów, w przypadku których konsument płaci cenę za treści cyfrowe lub usługę cyfrową, lecz również w przypadku, gdy w ramach umowy konsument podaje dostawcy dane osobowe. Jednocześnie w trakcie wszystkich rozmów podkreślano, jak ważne jest zadbanie o to, by uniknąć wszelkich ingerencji w stosowanie prawa UE w zakresie ochrony danych osobowych, w szczególności unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych („GDPR”).

W związku z tym, a także biorąc pod uwagę pisemne opinie Służby Prawnej Rady² oraz Europejskiego Inspektora Ochrony Danych³, tekst kompromisowy prezydencji włącza w zakres stosowania proponowanej dyrektywy wszystkie umowy o dostarczanie treści cyfrowych lub usług cyfrowych, z wyjątkiem tych, w przypadku których konsument nie płaci ceny ani nie podaje dostawcy żadnych danych osobowych.

² Dok. 15287/16.

³ Dok. 7369/17.

Dla wielu delegacji bardzo istotne było, aby w imię osiągnięcia równowagi między interesami konsumentów i przedsiębiorstw przedmiotowa dyrektywa nie miała zastosowania do sytuacji, w których nie dochodzi do komercyjnego wykorzystania danych osobowych konsumenta przez dostawcę. W związku z tym zgodnie z tekstem kompromisowym prezydencji proponowana dyrektywa nie będzie miała zastosowania w przypadku, gdy dane osobowe są przetwarzane przez dostawcę wyłącznie w celu dostarczania treści cyfrowych lub usługi cyfrowej lub w celu spełnienia przez dostawcę wymogów prawnych, którym podlega dostawca, przy czym dostawca nie przetwarza tych danych w żaden inny sposób.

W tekście kompromisowym uściślono również wyraźnie, że wszelkie przetwarzanie danych osobowych w kontekście umowy o dostarczanie treści cyfrowych lub usługi cyfrowej musi być zgodne z prawem Unii w zakresie ochrony danych osobowych i że w przypadku konfliktu znaczenie rozstrzygające mają przepisy prawa Unii dotyczące ochrony danych osobowych.

b) Wbudowane treści cyfrowe

W odniesieniu do treści cyfrowych stanowiących część towaru w taki sposób, że towar ten nie mógłby działać lub nie mógłby wykonywać swoich podstawowych funkcji w razie braku takich treści cyfrowych („wbudowane treści cyfrowe”), większość uznała za właściwsze, aby to przepisy mające zastosowanie do towarów decydowały o środkach ochrony prawnej, które przysługują konsumentowi w przypadku braku zgodności lub niedostarczenia takich towarów i wbudowanego oprogramowania.

Tekst kompromisowy prezydencji wyłącza zatem wbudowane treści cyfrowe z zakresu stosowania proponowanej dyrektywy.

c) Usługi OTT i związek z przepisami telekomunikacyjnymi

W świetle rozwijającego się rynku nowych aplikacji i platform cyfrowych świadczących usługi OTT z zakresu komunikacji interpersonalnej i przesyłania wiadomości przez Internet, co sprawia, że coraz większa liczba konsumentów korzysta z tych usług jako środka komunikacji zamiast tradycyjnych usług telekomunikacyjnych, uznano za niezbędne zapewnienie skutecznej ochrony konsumentów w odniesieniu do tych nowych usług.

W związku z tym tekst kompromisowy prezydencji odzwierciedla decyzję polityczną podjętą przez grupę roboczą o zapewnieniu konsumentom, którzy korzystają z usług OTT, środków ochrony prawnej z tytułu niedostarczenia i braku zgodności, przewidzianych w proponowanej dyrektywie.

d) Umowy pakietowe

W odniesieniu do umów pakietowych, które zawierają elementy dostarczania treści cyfrowych lub usługi cyfrowej i elementy dostarczania innych usług lub towarów, w tekście kompromisowym prezydencji sugeruje się, aby proponowana dyrektywa miała zastosowanie wyłącznie do elementów umowy dotyczących treści cyfrowych lub usługi cyfrowej. O ewentualnych skutkach, które rozwiązanie elementu umowy pakietowej dotyczącego treści cyfrowych lub usługi cyfrowej może mieć dla innych elementów tej umowy, mają rozstrzygać przepisy krajowe.

Jednakże ponieważ tradycyjne usługi telekomunikacyjne są już mocno uregulowane, w drodze wyjątku art. 16 dyrektywy (przewidujący prawa konsumenta do rozwiązania umowy długoterminowej) nie powinien mieć zastosowania w przypadkach, w których umowa pakietowa obejmuje elementy tradycyjnych usług telekomunikacyjnych (usługa wykorzystująca numer). W takich przypadkach zastosowanie do takich umów pakietowych będą miały przepisy telekomunikacyjne UE.

B. Kryteria zgodności

W następstwie wskazówek udzielonych przez Radę (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) w czerwcu i grudniu 2016 r. tekst kompromisowy prezydencji przewiduje równowagę pomiędzy „*subiektywnymi*” (tj. uzgodnionymi w umowie) a „*obiektywnymi*” (tj. przewidzianymi w przepisach) kryteriami zgodności.

Tekst kompromisowy prezydencji uściśla również, że do braku zgodności dochodzi w przypadku, gdy treści cyfrowe lub usługa cyfrowa nie są zgodne z prawami osób trzecich, w szczególności prawami własności intelektualnej, i że w przypadku, gdy takie prawa zostaną naruszone, zastosowanie mają środki ochrony prawnej z tytułu braku zgodności przewidziane w dyrektywie, chyba że prawo krajowe przewiduje w wyniku takiego naruszenia nieważność lub rozwiązanie umowy.

C. Środki ochrony prawnej

a) Środki ochrony prawnej z tytułu niedostarczenia

W imię ochrony zarówno interesów dostawców, jak i konsumentów, jeśli chodzi o środki ochrony prawnej z tytułu niedostarczenia, tekst kompromisowy prezydencji obejmuje podstawowe zobowiązanie konsumenta do dania dostawcy drugiej szansy dostarczenia treści cyfrowych lub usługi cyfrowej. Jest to jednak obwarowane zabezpieczeniami, dzięki którym w pewnych sytuacjach konsument może rozwiązać umowę ze skutkiem natychmiastowym, nie dając dostawcy drugiej szansy.

b) Środki ochrony prawnej z tytułu braku zgodności

W celu poszanowania różnych systemów funkcjonujących w państwach członkowskich i zachowania sprawiedliwej równowagi między interesami konsumentów i dostawców, tekst kompromisowy prezydencji, w odróżnieniu do wniosku Komisji, nie przewiduje ścisłej hierarchii środków ochrony prawnej w przypadkach braku zgodności, ale pozwala na większą elastyczność w korzystaniu z różnych środków ochrony prawnej (przywrócenie zgodności, obniżenie ceny, rozwiązanie umowy), określając warunki korzystania z tych poszczególnych środków.

D. Terminy dotyczące odpowiedzialności dostawcy za brak zgodności i przeniesienia ciężaru dowodu

Jeżeli chodzi o terminy dotyczące odpowiedzialności dostawcy w przypadku braku zgodności i związany z nimi termin przeniesienia ciężaru dowodu (art. 9a i 10), stanowiska państw członkowskich były bardzo rozbieżne. Zaproponowany przez prezydencję tekst tych przepisów należy zatem postrzegać jako część ogólnego kompromisu, w którym dąży się do jak największego zbliżenia rozbieżnych poglądów, licząc na kompromisową postawę delegacji i ustępstwa w innych częściach pakietu kompromisowego.

Biorąc pod uwagę, że w ustawodawstwie krajowym państw członkowskich koncepcje okresu gwarancji i terminów przedawnienia są pojmowane na bardzo różne sposoby, w tekście kompromisowym prezydencji trzeba było pogodzić się z tym, że nie będzie możliwe zapewnienie w pełni zharmonizowanych przepisów w zakresie tych terminów. W związku z tym, aby osiągnąć cele proponowanej dyrektywy, w tekście kompromisowym prezydencji w art. 9a stwierdza się, że wszelkie okresy gwarancji lub terminy przedawnienia przewidziane w prawie krajowym w odniesieniu do odpowiedzialności dostawcy w przypadku braku zgodności (mówiąc w sposób uproszczony) nie mogą być krótsze niż dwa lata.

Jeżeli chodzi o termin przeniesienia ciężaru dowodu (art. 10 ust. 1a), prezydencja proponuje termin jednego roku jako kompromis między propozycjami delegacji, które opowiadają się za krótkim, sześciomiesięcznym terminem, propozycjami tych, które opowiadają się za terminem jednego roku, i tych, które pragną dostosować ten termin do terminu dwóch lat przewidzianego w art. 9a.

E. Inne prawa konsumentów

Tekst kompromisowy artykułów 15 i 16, które przewidują prawa konsumentów w przypadku zmiany treści cyfrowych lub usługi cyfrowej przez dostawcę oraz prawo konsumenta do rozwiązania umowy w przypadku umowy długoterminowej, są ważnymi elementami wyważonego pakietu chroniącego konsumentów przed dalszym związaniem zmienioną umową lub umową długoterminową, w której już nie chcą uczestniczyć.